

## داریوش هخامنشی و نظام اطلاعاتی هخامنشیان

۱۲ آذر ۱۳۹۴ ساعت ۲۰:۰۴

پژوهشگران تحولات عهد باستان و عمدتاً به استناد جلد سوم کتاب «مانه تو Manetho» مورخ قرن سوم پیش از میلاد که درباره حکمرانی بیش از «دو - صد ساله» ایرانیان بر مصر است، داریوش بزرگ شاه ایرانیان از دودمان هخامنشی را مبتکر سازمانهای اطلاعاتی - امنیتی در جهان اعلام کرده و نوشته اند که داریوش در روز آذر (نهم آذر = سی نوامبر) در سال ۴۸۹ پیش از میلاد اندیشه تاسیس یک سازمان اطلاعاتی برای ایران را به اجرا گذارد.

پژوهشگران تحولات عهد باستان و عمدتاً به استناد جلد سوم کتاب «مانه تو Manetho» مورخ قرن سوم پیش از میلاد که درباره حکمرانی بیش از «دو - صد ساله» ایرانیان بر مصر است، داریوش بزرگ شاه ایرانیان از دودمان هخامنشی را مبتکر سازمانهای اطلاعاتی - امنیتی در جهان اعلام کرده و نوشته اند که داریوش در روز آذر (نهم آذر = سی نوامبر) در سال ۴۸۹ پیش از میلاد اندیشه تاسیس یک سازمان اطلاعاتی برای ایران را به اجرا گذارد. وی در پی تقسیم قلمرو دولت ایران به ساتراپی های متعدد (ایالت - استان) که شرح آنها را در سنگ نبشته بیستون آورده است و انجام اصلاحات از جمله ایجاد پستخانه، خزانه داری (گنزبرا = گنجور)، پلیس راه، ضرب سکه طلا (در جهان معروف به داریک، دارا)، سیستم قضایی و سپاه جاویدان (ارتش دائمی) به اندیشه ایجاد یک سازمان اطلاعاتی مرکزی افتاد تا سوء مدیریت ها و تخلفات عمومی و نابخردی مقامات و عدم رضایت مردم از امور مستقیماً و سریعاً به او گزارش شود و به این سازمان (اعضای آن) گوش و چشم شاه می گفتند. حفظ جان و مال اتباع، جمع آوری مالیات و امضای احکام دادگاهها برای اجرا برعهده ساتراپ ها (محافظان ایالت = استانداران) بود ولی لازم بود که شاه شخصا از ضعف ها و کژروی های مقامات و احساس، عواطف و خواست درونی اتباع و وضعیت زندگانی آنان آگاه شود. ماموران اطلاعاتی ایران وقت از میان افرادی انتخاب می شدند که راستگویی، درست کرداری، حسن نیت (پندار نیک) و وفاداری آنان قبلاً ثابت شده باشد، سطح آگاهی های آنان بالا و توان کافی برای قضاوت داشته باشند. برخی از این ماموران، مخفی و پاره ای دیگر علنی بودند و به چشم خادمین به ملت نگریسته می شدند. برای شاه بررسی گزارش این ماموران در اولویت بود. ساتراپ های ایران (بمانند فرمانداران ایالت های آمریکای معاصر) حق داشتن ارتش نداشتند، ولی پلیس و میلیشیا، بلهداریوش سه سال بعد درگذشت و پیش از وفات، فنیقیه (لبنان امروز و بخشی از سوریه) و جزیره قبرس را بر ساتراپی مصر اضافه کرد. [ماموران اطلاعاتی ایران در این ساتراپی مراقب فعالیت آتنی های ضد ایران هم بودند]. فعالیت سیستم اطلاعاتی داریوش بزرگ تا پایان عصر هخامنشیان به همان صورت ادامه داشت و ساسانیان آن را به همان شکل تجدید کردند که در عصر خسروانشیروان به اوج تکامل خود رسید و گزارش وضعیت دولتهای رقیب و متخاصم بر وظایف آن اضافه شد که الگوی سازمانهای اطلاعاتی امروز (قرن ۲۱) شده است که ماموران اطلاعاتی وضعیت زندگانی مردم (راضی بودن و ناراضی بودن و میزان فقر و اعتیاد و ...) و اوضاع اجتماعی - اقتصادی در کشورهای

رقیب را هم گزارش می کنند و ... [نمونه آئه طرز کار جاسوسان روسیه در آمریکا بوده است که در سال ۲۰۱۰ در نیویورک و ... دستگیر و تبعید شدند. کار آنها زندگی در میان مردم و تهیه گزارش در این زمینه ها بود]. شاه عباس یکم نیز چنان دستگاهی داشت و گاهی هم شخصا و با لباس مبدل در ساعات شب به میان مردم می رفت تا از مشکلات روزمره آنان آگاه شود.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۰۸۳۹/داریوش-پهخامنشی-نظام-پهخامنشی-داریوش/۲۰۸۳۹>